

Tweehonderd jaar Zuid-Willemsvaart: expositie DAT WAT BLIJFT

Museum Jan Heestershuis is een Museum voor Beeldende Kunst, maar van tijd tot tijd wordt er ook aandacht besteed aan de geschiedenis van de gemeente. Zo ook nu: precies tweehonderd jaar geleden was de Zuid-Willemsvaart na jaren van noest graafwerk bevaarbaar. Het kanaal zou als nieuwe transportroute belangrijk worden voor het personen- en vrachtvervoer, de handel en industrie en daarmee de welvaart flink opstuwten en ook voor de recreatie van omwonenden een rol gaan spelen.

Aan de hand van verhalen van 'kanaalbewoners' wordt in de tentoonstelling 'Dat wat blijft' t/m 6 november teruggekeken op de bonte geschiedenis van twee eeuwen Zuid-Willemsvaart.

Initiatiefnemer van dit project Monique Broekman, woonachtig aan het kanaal in 's-Hertogenbosch, heeft deze expositie, die eerder te zien was op de tocht van binnenvaartschip Oostenwind (2019-2022), opgezet in samenwerking met co-curator Alexandra van Dongen.

Beeldende kunst

Tevens komt de schilderkunst aan bod. Monique Broekman is ook een ervaren portretschilderes. Zo is het portret van koning Willem-Alexander in het Bossche gemeentehuis van haar hand. Nu toont zij in diverse ruimtes van het Heestershuis de portretten die ze schilderde van de mensen aan het kanaal die ze naar hun ervaringen vroeg. Ze heeft hun karakters en vaak doorleefde gezichten na afloop van de opnamen vastgelegd in olieverf op doek.

In de documentaire filmpjes waarin die mensen hun verhaal vertellen en die nu her en der in het museum continu vertoond worden, kunnen we de geschilderde portretten met hun 'levende' uiterlijk vergelijken. We constateren dan hoe goed die olieverven geslaagd zijn! De filmpjes maken duidelijk hoezeer de voortdurende aanwezigheid van het kanaal een stempel op de levens van velen heeft gedrukt.

*Monique Broekman; 'Cafébaas aan het kanaal'
Den Bosch; olieverf op paneel; 30x25 cm*

Voor de aardigheid en als souvenir heeft Monique Broekman die portretten op voor- en achterkant van luciferdoosjes laten afdrukken. De lucifers verwijzen naar het vervoer van hout op het kanaal. De doosjes zijn voor liefhebbers te koop aan de balie.

Daarnaast hebben diverse deelnemers aan het project op doek afgedrukte zwart-wit foto's van 'de knaal', zoals de vaart in de volksmond heet, in kleur geborduurd. Ze zijn nu te zien in de hal van het museum.

Vluchtweg

De 122 kilometer lange Zuid-Willemsvaart is in de loop van tweehonderd jaar van uiteenlopende betekenis geweest. Zo vormde het kanaal voor Belgen in de buurt van Luik tijdens de Eerste Wereldoorlog een vluchtroute naar Nederland. In een filmpje vertellen nazaten over de gevaarlijke ontsnappingen van hun voorouders aan de hand van opnamen van geheime plekken.

Handel en industrie

Het kanaal was en is van levensbelang voor de handel en industrie in Brabant. Zo werd aan het kanaal bij Veghel reeds in 1882 de Superfosfaatfabriek Coenen & Schoenmakers gevestigd. De firma Van Berkel groeide van een loonwerkersbedrijfje uit tot een groot concern. De vooruitziende aanleg van een aftakking van het kanaal naar een haven in Veghel betekende het startsein voor een enorme groei van de bedrijvigheid en welvaart rond Veghel.

In Helmond was het kanaal met name van belang voor de textiel fabriek Vlisco. In het Atelier en de Hal van het Museum vindt u gesproken en gefilmde toelichting, kaarten, foto's, objecten etc. rond deze voorbeelden van industriële groei.

Recreatie

De Zuid-Willemsvaart speelde in het verleden en nog steeds wel een rol bij de vrijetijdsbesteding. Zo leerde men er zwemmen, ontspande men zich in cafeetjes aan het water (zie het filmpje met trekkakmuziek!), kon men er soms zelfs schaatsen en in de zomer geniet men op plezierbootjes. Ook de drukte rond de voormalige sluizen met al die wachtende schepen betekende destijds voor jong en oud een vorm van recreatie. Ook van deze ontspanningsfuncties zijn er op de expositie getuigen aanwezig.

Ik wens u veel genoegen bij een bezoek aan deze bijzondere tentoonstelling!

Monique Broekman; 'Botéresse'

Luik; olieverf; 60x50 cm

Jan Geerts

Pieter en Paul binnenkort in Museum Jan Heestershuis

Op 20 november opent de expositie MEESTERS VAN MEIERIJSTAD met werken van Pieter de Josselin de Jong en Paul Rink. Grote schilders van rond de eeuwwisseling van 1900, geboren in onze gemeente. Pieter werd in 1861 in St. Oedenrode geboren, Paul een jaar later in Veghel. Beiden zouden op jonge leeftijd sterven. Omdat de volgende Vriendenbrief pas eind december verschijnt, vertel ik u graag nu al iets over leven en werk van beide schilders.

I PIETER DE JOSSELIN DE JONG

Portretten

Hoewel de getalenteerde portrettist Pieter de Josselin de Jong vaak werkzaam was in hogere kringen, ging zijn artistieke interesse toch vooral uit naar eenvoudige, hardwerkende mensen. Zelf kwam hij voort uit een geslacht dat in 1831 in de adelstand was verheven. Zowel zijn vader als grootvader oefenden het ambt van notaris uit.

Pieter ontving vele portretopdrachten van hoge functionarissen zoals leden van de Tweede Kamer. Ook portretteerde hij leden van het Koninklijk Huis. De portretten waren technisch gezien steeds perfect maar vaak ook een beetje zielloos. Het was knap maakwerk, meer niet.

Zo schilderde hij bijna fotografisch exacte portretten van koning Willem III, koningin-moeder Emma en koningin Wilhelmina. Aan de laatste gaf hij ook enige tijd schilderles.

De portretten van zijn familieleden en collega's uit de Haagse kunstwereld waren daarentegen intiemmer, ze toonden de karakters van de geportretteerden. In die Haagse kunstscene had Pieter een vooraanstaande positie, hoewel hij geen deel uitmaakte van de Haagse School.

Jeugd en opleiding

Pieter de Josselin de Jong werd op 2 augustus 1861 in St. Oedenrode geboren als oudste zoon van een notaris. Na de lagere school aldaar doorliep hij de HBS in 's-Hertogenbosch. Hij had artistieke ambities en volgde lessen aan de Bossche Koninklijke School voor Nuttige en Beeldende kunsten, met name van Piet Slager senior, een vooraanstaand portrettist die Pieter "één van mijn briljantste leerlingen" noemde.

Met een Koninklijk Stipendium kon Pieter daarna aan de Kunstacademie in Antwerpen gaan studeren (1878-1881). Hij ontmoette onder anderen Paul Rink, wiens werk ook gericht zou worden op het leven van eenvoudige lieden.

Hij vervolgde zijn opleiding aan de Ecole des Beaux Arts in Parijs (1881-1883), waar de bekende portrettist Alexandre Cabanel een van zijn leermeesters was. Geen wonder dat de van nature al begaafde Pieter uitgroeide tot een portrettist van grote faam.

Arbeiders en boeren

Het met portretteren verdiende geld stelde Pieter in staat te reizen en op vele plaatsen dat te schilderen wat zijn werkelijke interesse had. Dat betrof vooral het werk van arbeiders, vissers en boeren. Bij schilderijen met zaaiers, ploegende boeren en arenlezers liet hij zich inspireren door de Franse schilders Courbet en Millet. Daarom trok hij graag naar buiten, met name naar Drenthe, Limburg en de landerijen rond Den Haag. Ook was hij enige tijd in Londen werkzaam.

Pieter schilderde met groot vertoon van macht mijnwerkers, zwetende fabrieksarbeiders etc. Hij werkte vaak met pastel om de gloed van vuur en gesmolten metaal beter te kunnen weergeven. Dit soort werk komt levensecht en zeer overtuigend over.

*Pieter de Josselin de Jong;
'Arenleesters'
1906; pastel; 55x43 cm*

*Pieter de Josselin de Jong; 'IJzergieter'
pastel en zwart krijt; 66x49 cm;
Gemeentemuseum Helmond*

Een vroege dood

In 1881 pleegt Pieters vader Daniel in St. Oedenrode zelfmoord, waardoor het gezin in armoede geraakt. Pieter is dan twintig en verhuist dat jaar als student van Antwerpen naar Parijs.

In 1897 trouwt Pieter met burgemeestersdochter Jeltje Kappeljine van de Copello. Ze krijgen vijf kinderen, van wie een dochter binnen een jaar overlijdt.

Pieter was onder andere lid van de kunstenaarsverenigingen Arti et Amicitiae in Amsterdam en Pulchri in Den Haag. Hij kreeg meerdere onderscheidingen op de Wereldtentoonstellingen in Amsterdam, Parijs en St. Louis. Pieter behoort tot de beste Brabantse schilders van de negentiende eeuw en werd ook internationaal gelauwerd.

Op 2 juni 1906 komt er al een einde aan Pieters leven. Hij is dan nog maar 44 jaar oud. Niet alleen door zijn vroege dood maar ook door tal van vernieuwingen in de schilderkunst raken hij en zijn werk wat in de vergetelheid.

In 1985 was er een expositie van zijn werk in zijn geboortedorp. In 1996 maakten zijn schilderijen en aquarellen deel uit van de grote overzichtstentoonstelling 'De Muze als Motor' in het Noordbrabants Museum over tweehonderd jaar Beeldende Kunst in Brabant.

*Pieter de Josselin de Jong; 'Portret van Jeltje'
1902; olieverf; 75x57 cm*

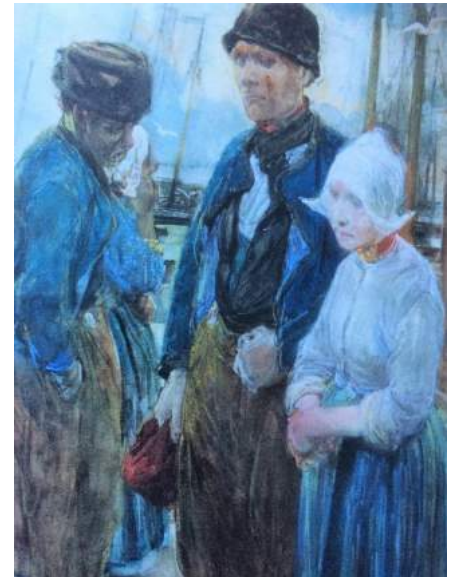
II PAUL RINK

Volendamse vissers

Paul Rink is vooral bekend geworden door zijn uitbeeldingen van het zware bestaan van Volendamse vissers. Zo werd zijn aquarel en gouache 'Thuiskomst van den Visscher' uit 1899 bekroond op de Wereldtentoonstelling in 1900 in Parijs. Het is geen blije thuiskomst, de treurnis op de gezichten van de visser en zijn vrouw heeft Rink op niet mis te verstane wijze weten weer te geven.

Rink schilderde vele, vaak zwaarmoedige werken die het leven in de vissersplaatsjes Volendam en Edam als onderwerp hadden. Het ging hem erom de nuchtere werkelijkheid van de stoere kerels te betrappen, niet om vrolijke plaatjes te maken. De vis werd immers duur betaald. Geen wonder dat er nu in Volendam een Paul Rinkstraat is!

Op de Kunstacademie in Antwerpen ontmoette hij in 1886 Vincent van Gogh. Net als Van Gogh was Rink een Brabander, van protestantse huize en wilde hij eenvoudige mensen uitbeelden.

Paul Rink; 'Thuiskomst van den Visscher'; 1899; Aquarel en gouache; 66x43 cm

Jeugd en opleiding

Paul Rink wordt in 1862 aan de Hoofdstraat in Veghel geboren als tweede kind van apotheker Carel Rink en Gerarda Bronckhorst. In zijn interesse in tekenen wordt hij sterk gestimuleerd door zijn grootvader. Als hij tien jaar is, verhuist het gezin naar Oosterhout. Zijn eerste echte tekenlessen ontvangt hij van Barent Weingärtner.

Aan de Haagse Academie volgt hij de opleiding 'Middelbaar Teekenen'. Daar leert hij onder anderen Marius Bauer en George Breitner kennen. Hij vervolgt zijn opleiding aan de Kunstacademie in Antwerpen.

Daarna studeert Rink aan de Rijksacademie in Amsterdam, waar zijn uitbeelding van het mythologische 'De ontmoeting van Nausicaä en Ulysses' onderscheiden wordt met de Prix de Rome. Daardoor is hij in staat om drie jaar lang studiereizen te maken naar Italië, Spanje, Tanger en Parijs. Hij schildert er kleurrijke markten en straatjongens, zoals een pakkend portret van een jongen in Pompeï.

Vanaf 1892 werkt hij weer in Nederland. Zijn atelier heeft hij in Den Haag waar hij bestuurslid is van de Haagse Kunstkring. Ook hij is lid van Pulchri en Arti et Amicitiae.

Paul Rink; 'Portret van een jongen in Pompeï' 1888; aquarel; 23x14 cm

Volendam, Hattem, Edam

In 1896 komt Paul Rink voor het eerst naar Volendam. Van de stoere vissers van de Zuiderzee maakt hij vele geslaagde schilderijen en aquarellen.

Hij leert er de kunstenares Corrie Boelaard kennen, die bij hem in de leer gaat. In 1899 trouwen ze en vestigen zich in Hattem. Na twee jaar verhuizen ze naar Edam. Opnieuw gaat hij zich toeleggen op de vissers, hun vrouwen en kinderen in Edam, Monnikendam en Volendam. Een vrolijk werkje is 'Lentevreugde' met blije kinderen met bloemenkransjes.

*Paul Rink; 'Lentevreugde'
1899; gemengde techniek; 65x48 cm*

Paul Rink wist veel gevoel in zijn werk te leggen, in de geest van Tachtigers als de dichters Willem Kloos en Herman Gorter. Gevoelsgetrouw was voor hem belangrijker dan natuurgelovigheid.

Ook Paul Rink overlijdt vroeg. In 1903, nog maar 41 jaar oud, komt hij een plotselinge buikvliesontsteking niet meer te boven.

Ook zijn werk werd op de grote overzichtsexpositie in 1996 'De Muze als Motor' in het Noordbrabants Museum geëxposeerd.

In zijn werk leeft Rink voort!

Jan Geerts

Vervalsingen

Op veilingen worden naast goede schilderijen ook kopieën of zelfs vervalsingen aangeboden. Het blijft altijd oppassen, want namaak is overal... Niet alleen merkartikelen zoals kleding en horloges worden op grote schaal nagemaakt!

Griekse beelden

Waar geld omgaat, zijn altijd wel mensen die iets oneigenlijks vinden om daar beter van te worden. Bekend is de levendige handel in 'Griekse' beelden in het Romeinse Rijk. Deze beelden worden (nog steeds!) vaak in zee 'gevonden', uitgehakt in marmer dat nooit in Griekenland is geweest! Op internet worden nog steeds 'net aangespoelde beelden' of 'net opgegraven beelden' verhandeld.

'Griekse beelden' te koop

Relieken

Ook in relikwieën zien handelaren al snel een manier om veel geld te verdienen. Helena, de moeder van Keizer Constantijn (272-337 na Chr.) brengt veel relieken mee terug na haar bezoek aan het Heilig Land. Hoogstwaarschijnlijk zijn niet alle relikwieën wat ze pretenderen. De doornenkroon die Christus kreeg na de geseling van Pontius Pilatus, wordt bewaard in de Notre Dame en daar soms tentoongesteld. Maar veel andere kerken claimen ook de doornenkroon of een deel ervan te bezitten. In Maastricht zouden zich twee doornen uit de kroon in separate reliekhouders in de schatkamer van de Onze-Lieve-Vrouwekerk bevinden. Ook in de Praagse Wenceslaskroon zou een doorn uit de doornenkroon zijn verwerkt.

Maar er is nog meer dubieus: onder andere het baarkleed van Maria dat in meerdere kerken wordt bewaard, de Lijkwade van Turijn, waarvan aangetoond werd dat die stamt uit de periode 1260-1390, en de Heilige Lans, (het exemplaar in Wenen heeft een spijker die ook werkelijk uit de tijd van de kruisiging is) maar ook daarvan zijn meerdere exemplaren.

Lijkwade van Turijn

Dubieus zijn ook de doek van Veronica, de vele splinters van het heilig Kruis etc. etc. en al die resten van botten of gedeelten van botten van vele heiligen. Het Vaticaan zelf hier speelt ook een rol in. De laatste drie pausen hebben tijdens hun pontificaten meer heiligverklaringen gedaan dan in de eeuwen ervoor. Dat heeft invloed op de markt: hoe meer zaligen en heiligen, hoe meer relieken. Hoewel gelovigen niet meer massaal in de kerk komen, is de handel in relieken levendig. Op beurzen en veilingen op internet worden heel veel relikwieën voor geld aangeboden...

Donatio Constantini

Er zijn ook vervalsingen die de wereld zelfs veranderden. De schenking van Constantijn, de Donatio Constantini, was jarenlang een machtig bezit van de katholieke kerk.

Volgens dit stuk zou keizer Constantijn (272-337) het wereldlijk gezag over zijn rijk overgedragen hebben aan paus Silvester I als dank voor zijn genezing van lepra. Pas in de vijftiende eeuw wordt aangetoond (door geleerden van het Vaticaan nota bene) dat het om een vervalsing gaat. Desondanks wordt dit document door veel pausen nog gebruikt om hun verloren macht op te eisen.

*Hans Burkmaier sr.;
'Doek van Veronica'; plm.1500*

De Protocollen van de Wijzen van Sion

Ook De Protocollen van de Wijzen van Sion, een verzonden verslag van een samenkomst in 1897 van joodse leiders in Bazel, verandert het denken van velen. Deze 'Wijzen van Sion' zouden afgesproken hebben om de christelijke maatschappij te verwoesten en plannen hebben om een joodse wereldheerschappij te vestigen. Het werk werd en wordt daarom graag geciteerd door antisemieten om te waarschuwen voor het "joodse gevaar".

De Protocollen noemen ook de vrijmetselarij en daarmee is een samenzwering tussen joden en vrijmetselaars 'bewezen'.

Hoewel al snel duidelijk wordt dat het fictie is, heeft het mede tot gevolg dat er een enorme golf van antisemitisme over Europa komt. Tijdens de hele twintigste eeuw hebben antisemitische bewegingen in Duitsland, Oost-Europa, Amerika en in sommige Arabische landen gretig van de Protocollen gebruikgemaakt om antisemitische maatregelen te rechtvaardigen die 'nodig' zijn om "het joodse gevaar in te dammen". Nog steeds duiken de Protocollen op.

Het handvest van de Palestijnse Hamas citeert veelvuldig uit de Protocollen van de Wijzen van Sion om de "zionistische samenzwering" aan te tonen. In het Midden-Oosten wordt door velen niet getwijfeld aan de echtheid van de Protocollen en die zijn dan ook op grote schaal verkrijgbaar als "historische literatuur".

Kunst

Ook kunst ontkomt niet aan vervalsingen. Bij kunst denken we aan iets moois, iets unieks. (Wel merkwaardig is dat kunst in samengestelde woorden staat voor namaak zoals in kunstleer, kunstgebit of kunstmest).

Natuurlijk is kunst er om van te genieten, om als mens er rijker van te worden en soms zelfs om boven jezelf uit te stijgen. De gave om kunst te kunnen vervaardigen werd eens gezien als een geschenk van god, als eerbetoon aan god en werd dan ook aanvankelijk niet gesigneerd. Dat veranderde in de late middeleeuwen. Zo bracht het meer geld op...

Boek 'De Protocollen van de Wijzen van Sion'

Kunst en geld

In kunst gaat nu veel geld om. Kunst wordt in musea getoond, als hoeders van onze nationale kunst maar het jaagt daardoor ook de economie aan: bijvoorbeeld het toerisme, de horeca en de souvenir industrie en daarnaast zijn er de kunsthandel, galeries en veilinghuizen. Helaas is kunst daarnaast een veelgebruikt betaalmiddel in de drugswereld. Veel drugs-transporten worden er voor een deel mee bekostigd of de kunst fungeert als onderpand. Wel echte kunst: meestal gestolen. Want dat weten ook criminelen: echte kunst behoudt zijn waarde.

Wonderlijk blijft dat er zo veel valse kunst is in de wereld. Blijkbaar is de vraag groot en zijn er mensen die goed kunnen vervalsen. Alleen al van belangrijke schilderijen zijn veel kopieën in omloop. Vroeger was het kopiëren van grote meesters een belangrijk onderdeel van de kunstopleiding. Gebruikelijk was dan wel beide namen onder een schilderij te zetten, maar dat gebeurt niet altijd. En niet alleen van de heel grote meesters worden vervalsingen gemaakt...

Deze valse kunst wordt ook verhandeld, de musea zouden er vol mee hangen. Er zijn bronnen die beweren dat er wereldwijd in musea meer dan veertig procent werk is dat niet gemaakt is door degene wiens naam eronder staat...

Maar wat is een vervalsing?

Als een nieuw werk gemaakt wordt in de stijl van een dure schilder en er ook die naam onder zet, is het duidelijk. Is het ook een vervalsing als zeker is dat een kunstenaar een werk heeft gemaakt maar nagelaten te signeren en iemand anders de naam van de schilder eronder zet? Wat als schilderijen in tweeën zijn gesneden, als twee werken van één meester worden verkocht: een heeft de signering, de andere is er maar precies zo onder gezet? Het werk blijft wel het werk van de kunstenaar... Wat als iets kleins wordt toegevoegd, een weggevaagd stukje verfraaid (een naakt krijgt een vijgenblad)?

En als een restaurator een ernstig beschadigd werk zodanig repareert en bijschildert dat het eigenlijk meer zijn werk wordt?

Schilderijen vervalsen

Echt vervalsen gebeurt bijna altijd om er geldelijk beter van te worden, maar niet altijd...

In het Prado in Madrid is een bijna identieke of kopie van de Mona Lisa. Onderzoek heeft aangetoond dat de ondertekening vrijwel identiek is aan het werk in Parijs. Het is dus niet als kopie nageschilderd maar in fasen vervaardigd. Bovendien is het in dezelfde tijd gemaakt tussen 1503-1506, hoogstwaarschijnlijk ook in het atelier van Leonardo da Vinci. Het is bekend dat Da Vinci zich bemoeide met handen en gezichten en dat zijn medewerkers de 'makkelijke' delen voor hun rekening namen. Wie kan nog vertellen of Leonardo de Vinci niet aan beide werken evenveel gewerkt heeft...

Mona Lisa Parijs

Mona Lisa Prado

Nederland

Ook in Nederland wordt vervalst. De bekendste Nederlandse vervalser is Han van Meegeren (1889-1947). Hij vervaardigt zoveel valse schilderijen dat hij niet meer weet waar hij het geld moet laten. Hij verkoopt de Emmaüsgangers van 'Vermeer' aan directeur Hannema van Museum Boymans van Beuningen. In de oorlog omarmt Van Meegeren het nationaalsocialistische gedachtegoed, hij tekent voor de Kultuurkamer en verkoopt zelfs een 'Vermeer' aan Göring, de tweede man naast Hitler....

Na de oorlog wordt hij opgepakt voor collaboratie en hoewel hij alleen de vervalsing van dit ene schilderij had kunnen opbiechten, laat hij Nederland schrikken. In een opzienbarend proces toont hij hoe hij vele vervalsingen maakte. Van Meegeren wordt ontmaskerd maar ook de gevestigde orde van kenners in de kunstwereld gaat compleet af.

*'De Emmaüsgangers', gekocht door
Boymans van Beuningen*

Görings 'Christus en de overspelige vrouw' Han van Meegeren

Geert Jan Jansen

Een hedendaagse vervalser is Geert Jan Jansen, die uiteindelijk nu onder zijn eigen naam furore maakt en zelfs een podium krijgt in musea, maar die honderden werken van kunstenaars in omloop bracht waarbij nog steeds onbekend is welke museumstukken van zijn hand zijn.

*Geert Jan Jansen met
vervalsing van Klimt*

Vervalste Giacometti's

Robert Driessen uit Arnhem vervalst ongeveer 1300 beelden van de beeldhouwer Giacometti. Hij schrijft een boek in de gevangenis over zijn vervalsingen maar ook hier is niet precies duidelijk hoeveel werken museumstukken zijn geworden.

Vervalste Giacometti's

Soms is het toch anders

In de meeste gevallen gaat het de kunstenaars om geld en waarschijnlijk uiteindelijk ook om erkenning, maar niet altijd...

*Marien Kirche Lubeck,
Lothar Malskat*

Lothar Malskat schreeuwt om erkenning. In 1948 restaureert hij met zijn collega Dieter Frey fresco's in verwoeste Duitse kerken. Ze zijn bang voor 'niet capabel' aan gezien te worden en als ze niet precies weten hoe de werken er uit hebben gezien, vullen ze het zelf in. Ook vervaardigen ze hele nieuwe fresco's en zeggen dat ze onder de witkalk nog meer ontdekt hebben. In die tijd was Duitsland wel toe aan goed en positief nieuws en de regering laat enthousiast miljoenen postzegels drukken met de afbeeldingen van de gevonden fresco's. Met groot vertoon worden de fresco's aan het publiek getoond. Malskat heeft zich ingedekt: sommige historische figuren hebben het gezicht van Raspoetin, Marlène Dietrich of van zijn eigen zus. Bovendien schildert hij er kalkoenen bij die voor de ontdekking van Amerika niet in Europa zijn. Niemand die het opvalt... Malskat verlangt naar erkenning en maakt het geheim bekend: niemand gelooft hem. Daarna begint hij een proces tegen zichzelf. Fey bekennt nooit, Malskat gebruikt het proces om te bekennen dat hij ook meer dan 2000 andere vervalsingen heeft gemaakt maar kan het niet hard maken. Beiden krijgen een gevangenisstraf, Malskat 18 maanden en Fey 20 maanden. Uiteindelijk krijgt hij toch erkenning want hoewel de fresco's (helaas) van de kerkmuren worden gespoeld, signeert hij na zijn gevangenisstraf zijn succesvolle werken onder zijn eigen, inmiddels beroemde naam, en er zijn nog steeds mensen die 'originele' vervalsingen van Malskat verzamelen....

Mark Landis

De Amerikaanse Mark Landis vervalst tientallen jaren kunstwerken die hij allemaal aan musea schenkt als priester 'Father Scott'. Hij accepteert nooit geld, noemt nooit de naam van de kunstenaar, maar laat dit de ontvanger 'uitvinden'. Meer dan vijftig musea bedeeft hij zo. Hij is nooit opgepakt omdat hij geen strafbare feiten gepleegd zou hebben... Onbekend is om hoeveel vervalsingen het gaat, kenners geven niet graag hun falen toe.

Reputatie

Musea, maar ook verzamelaars, hebben een naam op te houden, daarom gebeurt het niet gauw dat een vergissing toegegeven wordt. Reputatieverlies is heel schadelijk voor kenners in de kunstwereld. Dirk Hannema (1895-1984), afgezet als directeur van museum Boymans van Beuningen na de oorlog, blijft altijd in zijn eigen expertise geloven en weigert toe te geven dat hij een vervalsing van Van Meegeren heeft aangekocht. Evenals de Rotterdamse fabrikant Van der Vorm, die ook veel geld betaalt voor zijn 'Vermeer' en altijd in zijn eigen aankoop blijft geloven. En zij zijn niet de enigen...

Ons museum

Soms lijkt het of vervalsen ook een kunst is. In Museum Jan Heestershuis zult u toch geen vervalsingen aantreffen. Er worden wel schilderijen aangeboden op de veiling van mensen die werken 'naar van Oirschot', een van de pijlers van het Jan Heestershuis. Onlangs werd bij een veilinghuis een schilderij van 'Kees Bol' aangeboden, alleen al door de signering was duidelijk dat dit geen werk was van Kees Bol, die eens de leerling van Jan Heesters was....

Anne- Marie Cornelissen

Enthousiaste vrijwilligers gezocht

Zin in een afwisselend en interessant vrijwilligerswerk in een gezellig team? Kom dan werken bij Museum Jan Heestershuis als:

Gastvrouw/ -heer

Taken: Ontvangen en informeren van museumbezoekers en de kassa bedienen

Functie-eisen: Representatief, flexibel, zelfstandig. Bij voorkeur woonachtig in Schijndel of directe omgeving. Meer informatie: Bij de balie van het museum of telefonisch: 073-5492276 of per mail mdekroon@meierijstad.nl Marike de Kroon (conservator museum)

Ook komend jaar kunnen we rekenen op een gulle sponsorbijdrage van Van Kruijsdijk notarissen. Daarvoor onze hartelijke dank.

Museum Jan Heestershuis
Pompstraat 17, 5481 BL Schijndel
Tel: 073-54 92276

Check voor uw bezoek website www.museumjanheestershuis.nl voor de meest recente informatie over openingstijden.

Tot en met 6 november in het Museum:
Expositie 'Dat wat blijft'.

Meer over deze tentoonstelling in deze Vriendenbrief.

Tot en met 30 oktober in de beeldentuin: Expositie 'Van schoonheid en Tegenstelling' door Maaïke Sips-Freriks en Pierre van Amelsvoort.

Maaïke Sips-Freriks en Pierre van Amelsvoort verwerken beiden op een heel eigen manier menselijke houdingen en emoties in hun beelden. Hun streven naar schoonheid uit zich daarbij in tegenstelling.

Ontmoet de kunstenaars op zaterdag 15 oktober van 15.00 tot 17.00 uur.

Kunstenaars Maaïke Sips-Freriks en Pierre van Amelsvoort vertellen bezoekers persoonlijk over hun werk dat momenteel te zien is in de tentoonstelling 'Van Schoonheid en Tegenstelling'.

Daarnaast is er live muziek door Ellen van Geel op de saxofoon.

Op **10 oktober** wordt de **lezingenreeks** voortgezet door **P.F. Thomése**.

Thomése brak als literair schrijver al in 1991 door met *Zuidland*, bekroond met de AKO-literatuurprijs. Hij schreef veelgeprezen romans als 'Schaduwkind', 'De weldoener', 'Vladiwostok' en 'De onderwaterzwemmer'. Zijn nieuwe roman 'Swansdale' is op 29 september verschenen. Hij zal deze vers van de pers presenteren en toelichten.

